

ПЪРВАТА ГРЪЦКА КОНСТИТУЦИЯ ОТ 1822 ГОДИНА

Костадин ПАЕВ
(Превод, коментар и бележки)

THE FIRST GREEK CONSTITUTION OF 1822

Kostadin PAEV*
(Translation, Commentaries and Notes)

* Department of History, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria

Article info	Abstract
<i>Article history:</i> Received: December 20, 2016 Received in revised form: February 4, 2017 Accepted: May 10, 2017 Available online: December, 2017	First Greek Constitution, adopted in 1822 is actually the first modern constitution in the Balkans. It feels strong influence of the French constitutions of 1793 and 1795. The Constitution establishes the republican form of government and consists of 110 paragraphs, divided by chapters and sections. It secures the principles of representation and the separation of powers, and also the basic civil rights and freedoms.
<i>Keywords:</i> Balkan constitutionalism Republicanism Civil rights and freedoms Equality of citizens before the law Division of powers	Published here translation is according to the bilingual edition with parallel texts in Greek and English: <i>The Provisional Constitution of Greece</i> . London: John Murray, 1823, 55–116.

Увод

Идеята за република не само че съществува твърде отдавна на Балканите, но този регион може основателно да претендира, че тя се ражда именно тук, със създаването на Атинската република през Античността. През средновековната епоха, въпреки доминиращата форма на монархията, Балканите не са лишени от републиканско управление – Йонийските острови се намират във владение на Венецианската република, а друг град на

Адриатическото крайбрежие – Дубровник – също се управлява по републикански модел. В края на XVIII в. Ригас Велестинлис изработва първият проект на модерна републиканска конституция, заимствайки повечето от текстовете от френската Конституция от 1793 г. В началото на XIX в. се създава Републиката на седемте Йонийски острова, която приема и своя конституция. Венецианската и Дубровнишката републики са всъщност от олигархичен тип. Аристократичен

характер има и управлението на Йонийските острови, установено с конституциите от 1801 и 1803 г., които въпреки съществуващите ограничения, въвеждат някои елементи на модерния конституционализъм – по-широко участие на гражданите в изборните органи, утвърждаване на местния език като официален, свобода на религията и пр. [вж. повече у **Паев**, 2015].

Събранието в Епидавър, провъзгласило независимостта на гръцката нация през януари 1822 г., приема и първата, макар и с временен характер модерна републиканска национална Конституция на Гърция [вж. **Koliopoulos, Veremis**, 2012: 19].¹ В нея се чувства силното влияние на френските конституции от 1793 и 1795 г. Конституцията определя републиканска форма на управление и се състои от 110 параграфа, разпределени по глави и отдели. Обезпечени са принципите на представителството и разделието на властите.

Още в началните си разпоредби, което става традиция и в следващите гръцки конституции, първата гръцка Конституцията гарантира основните граждански права и свободи: свобода на религията, равенство на гражданите пред закона, лична неприкосновеност, неп-

рикосновеност на частната собственост и др. (чл. 1–7)

Законодателната власт принадлежи на *Сенат*, формиран от избрани представители на отделните провинции (чл. 11). Конституцията не въвежда никакви цензове, освен изискването за възраст (30 г.), относно кандидатите за сенатори. Сенатът назначава определени от него чрез избор с мнозинство *президент* и *вицепрезидент*, първи и втори секретар и заместник-секретари. Сенатът се обновява ежегодно (срв. чл. 17–19). Сенатът осъществява и съдебни функции по отношение на сенаторите и членовете на правителството (чл. 50, 52 и 53).

Изпълнителната власт се осъществява от петчленен *Изпълнителен съвет* (правителство), избран от Сената измежду неговите членове. Съветът също избира *председател* и *заместник-председател* за срок от една година, а също така осем министри – един главен канцлер, отговарящ за международните отношения; министри на вътрешните работи, на финансите, на правосъдието, на войната, на флота, на религиозните култове и на полицията (чл. 20–22).

Приемането на законите обаче става съгласувано между законодателният и изпълнителният орган – всеки от тях може да отхвърли законопроекта, предложен от другата страна (чл. 10). Процедурата е сходна с тази на двукамарните парламенти като в случая Изпълнителният съвет изпълнява ролята на една от камарите.

Съдебната власт включва единадесетчленен Върховен съд, назначен от Изпълнителния съвет и

[¹] Първото национално събрание на Гърция започва работата си в малкото селище Пиада (дн. Неа Епидаврос), близо до древния Епидавър през декември 1821 г. Приемането на конституцията през януари 1822 г. се извършва от 59 представители на континентална Гърция, островите и Пелопонес, които на практика никога не са били избрани, но всъщност никой не оспорва правото им да приемат конституцията [**Spyropoulos, Forsakis**, 2009: 42].

утвърден от Сената, но конституцията гарантира неговата независимост от тях (чл. 87–88). Детайлно са регламентирани отделните видове съдилища и техните компетенции. Въведена е триинстанционна система на съдопроизводство (чл. 92–95).²

Първата общогръцка национална Конституция, изготвена основно от Александър Маврокордато и Теодор Негрис с подкрепата на италианеца Винченцо Галина, съдържа редица несъвършенства, без те обаче да правят по-малка нейната значимост за развитието на балканския конституционализъм. В тази връзка, както и относно създаването на модерно гражданско законодателство на страната, представители на Гръцкия комитет в Лондон се обръщат към известния английски философ и юрист Джеръми Бентам (1748–1832).³

Публикуваният тук текст на гръцката Конституцията от 1822 г. е превод от английски език от двуезичното издание с паралелни текстове на гръцки и английски език: *The Provisional Constitution of Greece*. London: John Murray, 1823, 55–116.⁴

[2] Срв. за всички позовавания в преведеният по-долу текст на конституцията.

[3] Бентам прави редица коментари на конституцията от 1822 г. и изготвя проект за нова конституция на Гърция. [Penna, 2005: 5-12; Bentham, 1990; Zepos, 1977: 293-307].

[4] При сравнението на текстовете на гръцкия оригинал и английският превод, се забелязва, макар и не толкова често, че някои от разпоредбите са преведени с незначително резюмиране, без това обаче да променя техния смисъл.

ВРЕМЕННА КОНСТИТУЦИЯ НА ГЪРЦИЯ**В ИМЕТО НА СВЕТАТА И НЕДЕЛИМА ТРОИЦА**

Гръцката нация, на която дотегна да носи ужасната тежест на османското потисничество, реши да отхвърли това иго, макар и с цената на най-големи жертви, като провъзгласява днес, пред Бога и народа, чрез органа на своите законни представители, събрани в Националното събрание, своята независимост.

**Епидавър, 1-ви [н. ст. 13-ти]* януари 1822 г., и
Първата година на независимостта****ГЛАВА I.****Отдел I. За религията**

Чл. 1. Религията на държавата е Източноправославното вероизповедание на Гръцката църква. Същевременно се признават всички други религии и техните ритуали могат да се упражняват свободно.

Отдел II. За гражданските права на гърците

Чл. 2. Всеки който изповядва християнската вяра, роден или заселил се за постоянно в Гърция, се считат за грък и се ползва наравно с всички права.

Чл. 3. Всички гърци са равни пред закона, без разлика на тяхното звание, обществено положение и служба.

Чл. 4. Всеки чужденец, живеещ или установил се в Гърция, се ползва с всички граждански права.

Чл. 5. Един закон за поданството, ще бъде в най-скоро време приет от правителството.

Чл. 6. Всички гърци могат да заемат всякакви постове и служби, в зависимост от техните заслуги и способности.

Чл. 7. Имотите, честта и сигурността на всеки гражданин, са поставени под закрилата на закона.

Чл. 8. Държавните налози се определят в зависимост от имотното състояние на всеки. Никакъв данък не може да бъде въведен, освен по силата на закона.

ГЛАВА II**Отдел III. За държавното управление**

Чл. 9. Управлението [на страната] се състои от Сенат и Изпълнителен съвет.

Чл. 10. Съгласието на тези два органа е необходимо условия за приемането на един закон. Решенията на Сената нямат законова сила без санкцията на Изпълнителния съвет, нито пък предложенията на изпълнителната власт имат действие, без да са одобрени от Сената.

Чл. 11. Сенатът се състои от представители, избрани от различните провинции на страната.

Чл. 12. Броят на сенаторите ще се определи от избирателния закон.

* Всички допълнения и пояснения в прави скоби са на преводача и редактора.

Чл. 13. Правителството ще издаде временен Закон за изборите, който трябва да изисква следните две условия за кандидатите [за членове на Сената]:

Чл. 14. да са гръцки граждани;

Чл. 15. да са навършили тридесетгодишна възраст.

Чл. 16. Представителите на всички свободни провинции [и островите] на Гърция встъпват в длъжност [като сенатори] веднага, щом пълномощията им се признаят от Сената.

Чл. 17. Сенатът избира своя президент⁵ и заместник-президент за срок от една година с мнозинство от гласувалите.

Чл. 18. По същият начин се избират първи и втори секретар, и подсекретари [на Сената].

Чл. 19. Пълномощията на Сената са валидни до края на всяка година.

Чл. 20. Изпълнителният съвет се състои от петима членове избрани от [и измежду членовете на] Сената и номинирани от особена колегия, съгласно правила установени със специален закон, който регламентира избора на сенаторите.

Чл. 21. Съветът избира своя председател и заместник-председател за срок от една година. Начинът на техния избор се определя от същия [гореспоменатия] закон.

Чл. 22. Съветът назначава осем министри, от които един главен канцлер на държавата, който оглавява и министерството на външните отношения, и министри: на вътрешните работи, на финансите, на правосъдието, на война, на военноморските сили, на вероизповеданията и на полицията.

Чл. 23. По същият начин Съветът назначава и лицата на всички публични длъжности.

Чл. 24. Пълномощията на Съвета се подновяват всяка година.

ГЛАВА III

Отдел. IV. За Сената

Чл. 25. В случай на неотложна необходимост за държавата, Сенатът продължава работата си през цялата година без прекъсване.

Чл. 26. Президентът определя времето за откриване на заседанията и той има правото да ги закрива.⁶

Чл. 27. В случай на необходимост, той може да свика извънредно заседание на Сената.

Чл. 28. При отсъствие на президента, неговите функции се изпълняват от вицепрезидента.

Чл. 29. Сенатът може да провежда заседанията си, когато присъстват две трети от членовете му.

Чл. 30. Решенията на Сената се вземат с мнозинството на гласовете.

Чл. 31. Ако гласовете са разделени по равно, президентът има решаващ глас.

[5] Сенатът, както и Изпълнителният съвет (Съветът) избират свой президент (председател – в гр. текст проєдров) и вицепрезидент (автипроєдров). За да не се смесват двете длъжности в преводния текст, когато става въпрос за Сената ще се използва наименованието „президент“, а за Съвета – „председател“.

[6] Тази разпоредба регламентира на практика правото на председателя не само да определя времето на конкретните заседания, но и продължителността на сесията.

Чл. 32. Всички актовете на Сената се подписват от неговия президент и [*се подписват*] от първия секретар.

Чл. 33. Президентът предава решенията на Сената на Изпълнителния съвет за одобрение, след което те придобиват силата на закон.

Чл. 34. Ако Съветът откаже неговата санкция, или предложи изменения, законопроектът се връща на Сената, с основанията за отказа или за предложените изменения, които трябва да бъдат обсъдени наново; след това законопроектът се изпраща обратно до Съвета, който окончателно да го отхвърли или приеме.

Чл. 35. Сенатът приема и разглежда всички петиции [*по какъвто и да е въпрос*], които са адресирани до него.

Чл. 36. На всеки три месеца Сенатът назначава осем комисии за всяко от осемте министерства.

Чл. 37. Към всяка комисия президентът назначава специалисти, които да изготвят и предлагат законопроекти в нейния бранш.

Чл. 38. Всеки член на Сената може да предлага в писмен вид законопроект, който президентът отнася до съответната комисия, която изготвя доклад за него.

Чл. 39. Сенатът разглежда предадените му от Изпълнителния съвет законопроекти, след което ги одобрява или отхвърля.

Чл. 40. Всяко обявяване на война и всеки договор за мир, трябва да се представят на Сената за одобрение. По същият начин всеки договор, с какъвто и да е предмет, сключен от Изпълнителният съвет с чужда сила, е недействителен, докато Сената не го одобри. Изключение се допуска само за сключените кратковременни примирия.

Чл. 41. В началото на всяка година, Сенатът обсъжда и приема приблизителна сума на публичните приходи и разходи за годината [*бюджета*]. В края на годината той проверява и се произнася относно [*представеният от правителството отчет за*] състоянието на тези приходи и разходи. Но за тази първа година, на правителството трябва незабавно да се осигурят необходимите средства за неговите нужди, въпреки че то все още не е изготвило годишният бюджет поради причина, че е толкова скоро създадено и е трудно да се предвидят предстоящите разходи. Това обаче по никакъв начин не освобождава правителството от задължението да представи цялостен отчет [*за постъпленията и разходите*] в края на годината.

Чл. 42. Сенатът одобрява или отхвърля направените от Съвета номинации за повишаване във военно звание.

Чл. 43. Той одобрява или отхвърля също така предложенията, направени от Съвета за награждаване на изявени лица, за заслуги към отечеството.

Чл. 44. Сенатът ще въведе нова парична система на страната, а Съветът трябва да осъществи монетосеченето в името на нацията.

Чл. 45. На Сената е изрично забранено да одобрява какъвто и да е договор, който е насочен против политическата независимост на нацията; и ако стане известно, че Съветът е участвал в подобно престъпно договаряне, Сенатът трябва да поиска импийчмънт на председателя на Съвета, и ако той бъде признат за виновен, го освобождава от функциите му.

Чл. 46. На журналистите се разрешава да присъстват на всички заседания на Сената, с изключение на тайните заседания на комисиите, които може да се осъществят по искане на петима от нейните членове.

Отдел. V. За секретарите на Сената

Чл. 47. Първият секретар отговаря за изготвянето на всички актове и постановления на Сената, както и относно воденето на точен регистър и тяхното съхраняване.

Чл. 48. Той получава от президента решенията на Сената и ги предава на Съвета.

Чл. 49. При отсъствие на първия секретар, мястото му се заема от втория секретар.

Отдел. VI. [За съдебните правомощия на Сената]

Чл. 50. Ако един или повече членове на Сената бъдат обвинени в политическо престъпление, една комисия от седем членове, назначени за тази цел от Сената, ще се запознае с обвинението и ще изготви писмен доклад до него. Ако обвинението бъде потвърдено с мнозинство от две трети от гласовете на Сената, обвиняемият се лишава от поста си и трябва да бъде задържан, за да бъде съден като обикновен гражданин от Върховния съд на Гърция, който ще определи степента на престъплението и съответстващото му наказание.

Чл. 51. Никой сенатор не може да бъде арестуван, докато не бъде освободен от заемания от него пост.

Чл. 52. Когато член на Изпълнителния съвет бъде обвинен в извършването на политическо престъпление, Сенатът назначава измежду членовете си комисия, съставена от девет члена, която изготвя доклад за случая. Ако Сенатът потвърди обвинението с мнозинство от четири пети от подадените гласове, президентът изисква от обвиняемия да освободи мястото си в Съвета, да бъде задържан и съден от Върховния съд на Гърция, който ще определи наказанието му в съответствие с тежестта на извършеното от него престъпление.

Чл. 53. Ако един или няколко министри бъдат обвинени пред Сената в извършването на подобно нарушение или престъпление, процедурата по предаването им на съд и осъждането им стават по същия начин, както при сенаторите (чл. 50).

ГЛАВА IV

Отдел. VII. За Изпълнителния съвет

Чл. 54. Изпълнителният съвет е неприкосновен орган.

Чл. 55. Ако целият Съвет бъде обвинен в извършването на [политическо или углавно] престъпление, председателят му трябва да бъде съден и наказан, съгласно разпоредбите на член 45; след избирането на нов председател, срещу останалите членове се процедира по отделно, в съответствие с разпоредбите на член 52.

Чл. 56. Изпълнителният съвет и министрите осъществяват прилагането на законите.

Чл. 57. Съветът одобрява или отхвърля законопроектите, приети от Сената (съгл. чл. 34).

Чл. 58. Съветът предлага на Сената законопроекти за обсъждане. Министрите имат право да присъстват на обсъждането, а министъра към чийто ресор се отнася предложението законопроект, присъства задължително.

Чл. 59. Всички актове и постановления на правителството се подписват от председателя му, приподписват се от първия секретар и се подпечатват с държавния печат.

Чл. 60. Съветът се разпорежда с военноморските и сухопътните сили на страната.

Чл. 61. Съветът издава разпоредби и прилага законите в особените случаи [*които се отнасят до опазването на обществения ред*].

Чл. 62. Съветът има право да предприеме извънредни мерки, в случаите, които касаят намесата на полицията и сигурността на държавата, при условие, че за целта незабавно се уведоми Сената.

Чл. 63. Съветът може да сключва заеми както в страната, така и в чужбина, които да обезпечава с публичната собственост, за което се изисква съгласието на Сената.

Чл. 64. По същия начин, със съгласието на Сената, Съветът може да отчуждава части от публичната собственост, съобразно нуждите на държавата.

Чл. 65. Съветът назначава осемте министрите и определя правомощията им, които те не могат да превишават.

Чл. 66. Министрите са отговорни за всички техни служебни действия; те не могат да изпълняват каквото и да е нареждане или постановление на правителството, ако те противоречат на правата и задълженията, провъзгласени с настоящия акт.

Чл. 67. Съветът назначава посланиците и всички правителствени агенти в чужбина.

Чл. 68. Съветът информира Сената за действителните отношения на страната с чужди държави и за вътрешното състояние на Гърция.

Чл. 69. Съветът има право да сменя министрите и всички назначени държавни служители.

Чл. 70. В случай на неотложна необходимост, Съветът може да свика извънредно заседание на Сената.

Чл. 71. Всеки път, когато е извършено престъпление в държавна измяна, Съветът е оправомощен да предприеме такива извънредни мерки, които са необходими за да съди обвиненото лице, независимо от неговия ранг.

Чл. 72. В такива случаи и ако обстоятелствата го изискват, Съветът има право да направи предварителни номинации и повишения във военно звание, които след това трябва да бъдат представени за одобрение от Сената.

Чл. 73. Съветът трябва да представи в рамките на два дни подробен доклад до Сената с мотивите, които са довели до необходимостта от предприемането на тези извънредни мерки.

Чл. 74. По време на война Съветът осъществява ръководството на сухопътните и морски въоръжени сили, и предприема всички необходими мерки за тяхното настъпване, осигуряване на провизии и оборудване.

Чл. 75. Съветът представя на Сената проектозакон за отдаване на необходимата почит и награждаване с ордени на лицата, отличили се в служба на страната.

Чл. 76. Изпълнителният съвет поддържа връзки с чужди държави и води преговори с тях. Но обявяването на война и сключването на мирни и други международни договори, може да става само с одобрението на Сената.

Чл. 77. Съветът може да сключва кратковременни примирия, съгласно чл. 40, при условие, че те бъдат докладвани на Сената.

Чл. 78. В началото на всяка година Съвета представя на Сената бюджета, а в края – точно и подробно описание на приходите и разходите за текущата година. Тези

два отчета се изготвят от министъра на финансите и трябва да са придружени с различни потвърждаващи документи от другите министри. Съобразно обстоятелствата, отчетите за тази първа година, ще бъдат направени, както е предвидено в чл. 41.

Чл. 79. Решенията на Съвета се вземат с мнозинството на гласовете.

Чл. 80. В никакъв случай и под никакъв претекст, Съветът няма правото да влиза в преговори, нито да сключва някакъв договор, застрашаващи националната независимост. В случай на опит за извършването на такова престъпление, председателят на Съвета подлежи на разследване и наказание, както е предвидено в член 45-ти.

Чл. 81. Съветът ще предложи законопроект, относно униформите на сухопътните и морските войски, и за различните държавни служители.

Чл. 82. Съветът ще представи друг законопроект, който да уреди заплащането на сухопътните и военноморските сили, и ще определи заплатите на всички правителствени служители, съобразно възможностите на страната.

Отдел VIII. *[Процедура по производство срещу членовете на Съвета]*

Чл. 83. Веднага след като обвинението в политическо престъпление, образувано срещу член на Съвета, се приеме от Сената, обвиняемият се освобождава от неговите функции; предварителното разследване и съдебният процес се провеждат, както е предвидено в чл. 52.

Чл. 84. Никой член на Съвета не може да бъде арестуван, преди да бъде освободен от поста му; в случай на освобождаване или отсъствие на член на Съвета, ако гласовете при обсъждането са разделени по равно, решаващ глас има председателя.

Чл. 85. Ако обвинението срещу един или повече министри бъде потвърдено от Сената, това изисква освобождаването им от заеманите постове и изпращането им на съд, съгласно чл. 53.

Чл. 86. В случай на престъпления, свързани с държавна измяна, Съветът има правомощието да сформира в седалището на правителството една Извънредна комисия, в чиято компетентност ще бъде разследването и съденето по такива престъпления, без право на обжалване, до създаването на Върховен съд на Гърция.

ГЛАВА V

Отдел IX. **За съдебната власт**

Чл. 87. Съдебната власт е независима от законодателната и изпълнителната власт.

Чл. 88. Тя включва единадесет членове, избрани от правителството, което избира и техния председател.

Чл. 89. Правосъдието се осъществява от съдилищата, които ще бъдат създадени в най-скоро време със специален закон.

Чл. 90. Този закон ще определи границите на тяхната компетентност, както и основните форми и видове на съдебния процес.

Чл. 91. Съдебната власт ще се основава на следните пет принципа:

Чл. 92. Ще се формира Върховен съд със седалище в столицата. Този съд ще разглежда без право на обжалване всички политически и криминални престъпления.

Чл. 93. В седалищата на отделните провинции, където са установени местните събрания⁷ и други органи на управлението, също ще бъдат създадени подобни съдилища. Решенията на тези съдилища може да се обжалват пред Върховния съд.

Чл. 94. Всяка провинция освен това ще има и един основен съд, чиито решения може да се обжалват пред по-висшия съд. Провинциалните съдилища обаче не може да правораздават по дела за криминални престъпления.

Чл. 95. В седалището на всяка община се създава Мирови съд, който ще разглежда всички дела, исковете по които не надхвърлят сумата от сто пиастри, и който ще се използва като цяло за решаване на всички възникнали спорове на гражданите.

Чл. 96. Ръководството и контролът [*над работата и дейността*] на Мировите съдилища се осъществява от провинциалните съдилища; по същия начин провинциалните съдилища ще се надзирават от съдилищата в главните градове на провинцията; а главните съдилища на провинциите – от Върховния съд.

Чл. 97. Изпълнителният съвет трябва да сформира комисия, съставена от известни със своята начетеност и патриотизъм граждани, която комисия ще бъде натоварена с изработването на различни законопроекта – граждански, наказателни и търговски, които да бъдат представени за обсъждане и утвърждаване от Съвета и Сената.

Чл. 98. До публикуването на тези закони, гражданското и наказателното съдопроизводство ще се осъществява съгласно законодателството на нашите предци – гръцките императори на Византия и в съответствие с приетите нови закони. Що се отнася до търговските отношения, силата на закон в Гърция ще има Френският търговски кодекс.

Чл. 99. Мъченията и конфискацията на имуществото се забраняват.

Чл. 100. След като бъде завършена цялостната организация на съдебната власт, никое лице пребиваващо в Гърция, не може да бъде арестувано без заповед на компетентния съд, освен при залавяне на местопрестъплението.

Заклучителни разпоредби

Чл. 101. Местните събрания [*Герузия и Ареопаг*] и управи, установени преди свикването на Националното събрание, са еднакво и изцяло подчинени на Върховното правителство.

Чл. 102. Временно седалище на правителство ще бъде град⁸ В случай, че поради особени обстоятелства се налага промяна, въпросът ще се решава от Съвета и Сената.

Чл. 103. Държавният печат носи изображението на Минерва, украсена със символите на мъдростта.

Чл. 104. Националните цветове, както на територията на страната, така и на знамената на флота, са бяло и синьо.

Чл. 105. Подредбата на цветовете на знамената и на националните символи, ще се определи от Съвета.

[7] В текста те са наречени *Герузия* и *Ареопаг*.

[8] В текста не е посочен конкретен град.

Чл. 106. Цветовете на почетните знаци [ордени и медали] и техните степени, ще се определят от особен закон.

Чл. 107. Правителството трябва да осигури защита и подпомагане на вдовиците и сираците на онези, които са загинали за своята страна.

Чл. 108. Правителството ще връчи също почести и награди на всички, отличили се с действията си [по време на войната], както и на всички, които имат някакви заслуги към отечеството.

Чл. 109. В деня, в който нашата свещена кауза отбележи своя триумф, правителството е задължено да съдейства за обезщетяването на всички онези, които са пожелвали богатството си и са допринесли с това за нуждите на своята страна, когато е била в опасност.

Чл. 110. Настоящата конституция ще бъде отпечатана и разпространена в цяла Гърция. Оригиналът ще се съхранява в архива на Сената.

Александър Маврокордато, председател на Националното събрание (Следват подписите на членовете на Националното събрание, приело конституцията)

• Литература / References

Bentham, 1990. – Bentham, J. *Securities against Misrule and Other Constitutional Writings for Tripoli and Greece*. Oxford: Clarendon Press, 1990.

Koliopoulos, Veremis, 2012. – Koliopoulos, J. S., T. M. Veremis. *Modern Greece. A History since 1921*. Malden, MA–Oxford: Wiley-Blackwell, 2012.

Penna, 2005 – Penna, D. *Some Notes on Jeremy Bentham's Involvement in Greek Legal Affairs in the Early Years of Greek State (1821–1824)*. – *Groninger Opmerkingen en Mededelingen*, XXII, 2005, 5–12.

Spyropoulos, Fortsakis, 2009 – Spyropoulos, Ph. C., Th. P. Fortsakis. *Constitutional Law in Greece*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International BV, The Netherlands, 2009.

Zepos, 1977 – Zepos, P. *Jeremy Bentham and the Greek Independence*. – In: *Proceedings of the British Academy*. Vol. LXII, 1976. London: Oxford University Press, 1977, 293–307.

Паев, 2015 – Паев, К. *Ранният конституционализъм и републиканската идея на Балканите в края на XVIII и началото на XIX век*. – В: *Общество, памет, образование. История и обществени нагласи*. Съст. Т. Мишев, Ю. Тодоров. София: Исторически ф-т на СУ „Св. Климент Охридски“, 2015, 118–129. [Паев, К. *Ranniyat kostitutsionalizam i republikanskata ideya na Balkanite v kraya na XVIII i nachaloto na XIX vek*. – *Obshtestvo, pamet, obrazovanie. Istoriya i obshtestveni naglasi*. Sast. T. Mishev, Y. Todorov. Sofia: Istoriesheski fakultet na Sofiyskiya universitet “Sv. Kliment Ohridski”, 2015, 118–129].